

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

F. SVETEK:

Prva delitev.

K vprašanju delitve Slovenije na dve oblasti smo se socialisti kratko izjavili, da nam je vseeno, kako se to vprašanje reši.

Važnost polagamo le na to, da bo res ljudstvo imelo na oblasti vpliv, tako da mu bo samouprava zagotovljena. Delitev na oblasti naj se izvede iz praktičnega vidika; če je s tega stališča treba več oblasti, naj jih napravijo več, če je bolje manj, naj jih napravijo manj.

To stališče je demokratično in radi tega tudi pravilno.

Isto stališče bomo gotovo zavzeli tudi pri upravni razdelitvi naše stranke. Če se bo pokazala potreba, razdeliti slovenski del naše stranke na dve upravni enoti, gotovo v celi stranki ne bo pametnega človeka, ki bi se temu protivil.

V Mariboru je nekaj sedrugov, ki se s tem načrtom bavijo. Svojo zahtevo podpirajo s prav stvarnimi dokazi, da bo stranki zagotovljen čim večji razmah, če si delo lepo razdelimo.

Mi pozdravljamo vsako tako razpravo, vprašanja tukaj ni, kdo bo stranko vodil, temveč kako bo stranka bolje uspevala.

Škoda le, da ti načrti niso tako dozorili, da bi bil že pretekli strankin zbor v Trbovljah lahko o njih razpravjal in sklepal.

Zamujenega pa še vseeno ni nič, kajti do prihodnjega zbora ni tako daleč, vršil se bo gotovo preje, predno bo državna oblast pričela z delitvijo Slovenije na dve oblasti.

Štajerski sodrugi naj se do tega časa o tem načrtu porazgovore in zedinijo na pameten predlog, katerega naj pred-

Mezdna pogodba rudarjev.

Kakor smo že poročali, se je vršilo pogajanje dne 21. in 23. t. m. med Trboveljsko premogokopno družbo in zastopniki Unije slovenskih rudarjev, ki se je 23. še preložila na 27. t. m. Boj za povišanje mezd je bil zelo težak, ker je lanski oktobr razveljavil vse prejšnje pogodbe, tako da ni bilo mogoče naslanjati se na kako prejšnjo pogodbo. Družba se je branila sklepa lanske komisije, navzoča komisija iz Beograda, sestavljena iz ministrstva za rude in šume in njega direkcije, ni zagovarjala iste pogodbe, nasprotno pa izražala, da sedanja obravnava, ki naj bo sporazum med delodajalko Trboveljsko premogokopno družbo in Unijskim vodstvom, ki se bo priznal obojestransko, pravoveljavna pogodba, ki ima tudi pravní smisel. Te ugodnosti pogodbe bodo deložni sledeči rudarji in kategorije:

Trbovlje: I. kategorija (kopači, profesionisti) šteje 2649 ljudi, II. kategorija (učni kopači) šteje 792 ljudi, III. kategorija (vozači) šteje 1037 ljudi, IV. kategorija (mladoletni delavci) šteje 218 ljudi.

lože bodočemu pokrajinskemu zboru v odobrenje.

Mislimo, da ni treba zagotavljati, da se strankino vodstvo v to razpravo ne bo vmešavalo več kot toliko, v kolikor ima nalogo, da čuva nad tem, da se vrše take razprave v mejah strankinega programa in štatuta.

Če je kdo, ki bi to idejo, ki je mogoče najboljša, diskreditiral, so oni posamezniki, ki forsirajo delitev zato, ker mislijo, da se bodo s tem odtegnili strankinemu nadzorstvu.

Kdor ima do stranke kake dolžnosti, jih mora vršiti, sicer si sam odreka tudi pravice, ki pa jih stranka daje.

Če ima po svojih dohodkih in po funkciji, katero v stranki vrši, plačati več strankinega davka kot revež, ki zasluži komaj za sol in kruh, mora pač to plačati, če se noče skregati s strankinim pravilnikom.

Uprizarjati gonje zato, da se izogne nadzorstva nad svojim delom, je švadroneško, s švadronerji bo pa mariborski delavec ravno tako trdo obračunal kot celjski ali ljubljanski.

Teh besed nisem zapisal zaradi mržnje, ki bi jo do koga imel, temveč zato, da opozorim mariborske delavce, naj zahtevajo od vsakogar, pa naj pride od koderkoli, da jim natoči čiste vode.

Socialisti ostanejo prijatelji, če jih loči Sava ali katerakoli reka. Z združenimi močmi bomo postavili stranko in poglani avanturiste ne samo v Ljubljani in Mariboru, temveč v celi stranki.

Socialisti na eno, koritarji na drugo stran, to naj bo prva delitev. O nadaljnjih se bomo potem lahko sporazumeli.

Zagorje: I. kategorija šteje 861, II. kategorija 162, III. kategorija 378, IV. kategorija 24.

Hrastnik: I. kategorija šteje 516, II. kategorija 191, III. kategorija 141, IV. 18 ljudi.

Ojstro: I. kategorija šteje 220, II. kategorija 48, III. kategorija 28, IV. kategorija 2.

Hudajama: I. kategorija šteje 128, II. kategorija 37, III. kategorija 41, IV. kategorija 1.

Kočevje: I. kategorija šteje 632, II. kategorija 264, III. kategorija 72, IV. kategorija 26.

Rajhenburg: I. kategorija šteje 263, II. kategorija 263, III. kategorija 281, IV. kategorija 3.

Pri različnih kategorijah se poviša za vse navedene premogokope minimalna oziroma dnevna mezda za: I. kategorijo 48.30% ali pa od 35 na 52 K dnevno;

II. kategorijo se poviša za 50% ali pa od 30 K na 45 K;

III. kategorijo se poviša za 53.60% ali pa od 24 K na 37 K;

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglaš: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

IV. kategorijo se poviša za 65% ali pa od 17 K na 28 K dnevno za storjeni št.

Vsi, ki so imeli v različnih kategorijah morda več plače, pa dobe toliko več. Če je imel kak bolj kvalificirani delavec že sedaj pet ali šest kron več, kot je znašala v njegovi kategoriji minimalna plača, bo tudi v bodoče presegala za isto vsoto čez sedanjio minimalno 52 kronsko plačo. Pogodba sama ne nanaša na poprejšnja oktroirana določila, ker so zastopniki Unije vendar pri obravnavi dosegli, da je družba priznala z navedenimi izpremembami glede točke 1. navedene v postavkah a, b, c in d ter točko 2., 3., 4., 5. in 6., ko določa stanarino. Toraj vse te točke so senaj uveljavljene pogodbeno obojestransko za vse draginjske doklade, za nabavni prispevek kakor stanarinsko doklado, kakor smo že zgoraj omenili.

Točka 8. pa se je izpremenila v toliko, da ima po poteku treh mesecev, to je do zadnje periode v aprilu, Unija slovenskih rudarjev pravico v slučaju, da se potreščine podražijo, zahtevati obravnavo za novo pogodbo, če bi cene padle pa ima isto pravico na drugi strani Trboveljska premogokopna družba. Rudniško glavarstvo ima takoj sklicati novo obravnavo, če ena izmed obeh strank to zahteva, po zgoraj navedeni trimesečni dobi. Če pa se ničesar ne izpremeni, ostane ta pogodba tudi nadalje pravnoveljavna. Nobena teh strank ne sme samovoljno brez sporazuma z drugo te pogodbe kršiti. Pogodba še nanaša na poprejšnja določila, ker je samo njih dodatek. Če bi se kdo ne spoznal, ker mora imeti tudi staro določilo v rokah, mu pojde Unija slovenskih rudarjev na roke, da mu nejasnosti raztolmači. Pogodba se glasi sledeče:

Pogodba,

sklenjena dne 27. januarja 1922 med zastopniki delavstva Trboveljske premogokopne družbe ter zastopniki družbe same.

Po dolgotrajnih razpravah in temeljitem proučevanju sedanili draginjski razmer, je bil sklenjen med obema strankama sledeči sporazum:

1. Obe stranki priznavata odlok komisije z dne 19. januarja 1921 kot med njima sklenjeno pogodbo s sledečimi spremembami:

Za pod 1. a) našete kategorije delavstva se zviša stalno določena in minimalna plača za 17 K.

Za pod b) navedene delavce za 15 K.

Za pod d) navedene zelavce da 11 K.

Ostala določila te točke ostanejo neizpremenjena v veljavi.

Točka 2. ostane neizpremenjena v veljavi.

Točka 3. se glasi: »Z odlokom za 10% povišane akordne postavke se povišajo za 30%. To velja za vse v akordu nastavljene delavce, bodisi v jami, bodisi na svetlem.

Točka 4, 5, 6. in 7. ostanejo neizpremenjene.

Točki 8. in 9. postaneta s to pogodbo brezpomembni.

Ta pogodba stopi v veljavo 29. januarja 1922 ter velja obvezno za obe stranki do konca druge plačilne periode v mesecu aprilu. Za slučaj, da se cene življenjskih potrebščin spremenijo, bodisi zvišajo ali znižajo, je prepuščeno strankama, da zahtevata poton rudarskega glavarstva za novo obravnavo v svrhu določitve novih mezd na podlagi cen življenjskih potrebščin.

Ljubljana, dne 27. jan. 1922.

Ta določila pa bodo veljala na podlagi velejnjskega sklepa z dne 9. decembra 1921 tudi za državna rudnika Velej in Zabukovco, torej za okroglo 11.000 rudarjev v Sloveniji. Skupni povišek bo znašal samo za delavstvo pri Trboveljski premogokopni družbi čez 50 milijonov kron letno in ker bo znesla vsota pri državnem rudniku približno 7 milijonov, moramo uspehte smatrati za veliko pridobitev.

Po vsej pravici lahko trdimo, da je Unija slovenskih rudarjev dosegla velik uspeh. Posebno pomemben pa je zato, ker so preje že klerikalci, narodni socialci in nekdanji komunisti skušali isto doseči, ali uspeha niso imeli.

Zato kličemo rudarjem: Zednite se v eno fronto, v eno organizacijo in bodo vaši uspehi v bodoče lažji in še večji! Seveda mora hoditi organizacija, ki hoče kaj doseči, po zdravi in pametni poti in opravljati stvarno delo, ne pa hoditi na plan s frazami in obljubami, če niso izvršljive.

Zapravljivost — bolezen sedanje dobe.

Ljudstva se polašča obup. Njegovi dohodki so se skrčili že globoko pod najpreprostejše potrebe. Z vsakim dnem se mora odrekati vedno več življenjskim potrebščinam. Dohodki zadostujejo že komaj za golo prehrano, in tudi ta je z vsakim dnem slabša. Obleka se obrablja, nadomestiti je ni mogoče — vedno je ima manj. Ne vidi pa nobenega izhoda. Med vojno je bil gospodarski položaj že prav težek, vendar vsakdo je upal na konec, potem ko pride mir, bo takoj dobro. Tako se je tolažil vsak. Kakšno upanje naj ima danes? Kdaj naj preuči ta strašna pot navzdol? Nekaj mu sicer pravi: »Ko ne bo več mogoče vzdržati ljudstvu, takrat bo počilo.« Kaj bo tisto, tega sam ne ve. Pa če si predstavlja pri tem kaj konkretnega, ga je pred tistim še bolj strah. Zgledov ima dovolj, da je tisto, če enkrat počni, nekaj strašnega, nekaj brezumnega, nekaj, ki udari tudi kakor vojna pravičnika in krivičnika. Zato odklanja tisto strašno danes še, ko mu je glava še vsaj nekoliko čista. Bo pa odklanjal tudi takrat, ko mu bo zameglila lakota vsako jasno misel?

Za sedaj se ga še ni polastil slepi obup, tisti, ki grize in seka okoli sebe; za sedaj še gospodari obup malodušnosti, ki pač že temni razsodnost, ki lomi odpor, ki ubija silo za razsodno izboljšanje položaja človeka, katerega pritiska tako polagoma vedno nižje, mu jemlje vedno bolj in bolj človečanske vrline.

Značilna posledica te malodušnosti je današnja zapravljivost. Ljudje, ki imajo komaj za kruh, kupujejo alkohol, kupujejo si veselje. Vidijo sicer, da nimajo obleke, a vidijo tudi, da imajo za obleko premalo. Če bi si deval na stran vsak teden, vsak mesec, bi imel sicer mogoče v

enem letu obleko — po današnjih cenah. Če se pa spomni, kako so cene poskočile v enem letu, in se zamisli v bodočnost — zakolne in si gre kupiti rajši za tisti denar — pozabe v alkoholu. Denar ni nič vreden. — Ta strašni stavek je tisto, ki mu zvončklja: pa ga zapli danes, ker jutri boš še manj zanj dobil. Vsaka prepričevalna beseda o škodljivosti alkohola je takemu odveč. Ravno tako pa so tudi udarec v vodo vsi ukrepi, ki stremijo za tem, kako odpraviti pijančevanje, splah zapravljanje. Zdravnik, ki hoče zdraviti le posledice bolezni, ne vidi pa njih vzroka, ne doseže uspehov. Treba je odstraniti temelji zlu.

V stavku »denar ni nič vreden«, leži vse gorje. Vedeti pa moramo, kaj si mislimo pri tem, ko trdimo, da ni nič vreden. Danes je kilogram mesa 10 Dn., torej je 10 Dn. vrednih 1 kg mesa. Prav, stavek v tem pomenu torej ne drži. Koliko dinarjev bo pa veljal 1 kg mesa čez 6 mesecev? Kdo ve? Če nasolim in prekadim meso, bo čez 6 mesecev še imelo svojo vrednost, kaj pa denar, če ga spravim v skrinjo za »hude čase«? Ali bom zanj čez 6 mesecev še dobil 1 kg mesa? Ne v em. Skoro gotovo ne. Koliko bom dobil? Ne v em. Ta negotovost, ta nejasnost pri denarju v bodočnosti, je tisto, kar daje stavku, da ni denar nič vreden. Šele pravi strahotni pomen. Kajti, če bi stal 1 kg mesa danes 4000 Dn. in bi vedeli, da bo stal čez pol leta, čez 1, 2, 5 let še vedno 4000 Dn., potem bi se že dalo temu primerno urediti — seveda poton boja — tudi dohodke. In če bi mi ostalo vsak dan denarja samo za 1 cm blaga, bi lahko izračunal, kdaj ga bom lahko kupil cel meter, in kdaj celo obleko. Potem se bo že izplačalo štedenje, potem bo že zopet razumel, da je treba biti gospodar. In ali oni bo mogoče ugovarjal, češ, saj imamo hranilnice, zavarovalne družbe, tja nalagaj, pa boš že imel prihranke, ki si boš kupil z njimi obleko, pa boš v slučaju nesreče tudi dobil odškodnino, razumno vplačilom. Kdor bi tako ugovarjal, ni čital naših prejšnjih člankov. On namreč še ni pomislil, da je tudi denar, ki je naložen v hranilnici, vsak dan manj vreden, pa če se tudi obrestuje. Primer: 1400 kron, naloženih v hranilnici leta 1914., je imelo vrednost 100 q pšenice, l. 1918. si dobil za ta denar še samo 3 q, l. 1920. samo 1½ q, a l. 1922. (januar) niti 1 q. V hranilnici naložen denar je torej kakor listje na vetru, saj je v gornjem primeru izgubil vlagatelj več nego 99 odstotkov svojega naloženega premoženja. Drug primer: Pred vojno sem se zavaroval na 500 K ter plačeval mesečno 20 K; vsako leto sem tako plačal zavarovalnici 240 K, t. j. letno 4 krasne obleke. V teku let sem dal zavarovalnici prav lepo število oblek. Če danes ponesrečim, koliko bo izplačala zavarovalnica na mojo polico? 5000 K!, t. j. 1, reci in piši ena lepa obleka. Naravnost katastrofalna krivica! Kdo je kriv? Zavarovalnica, hranilnica gotovo ne! Kdo pa bo naložil v takih razmerah mirno svoj denar v hranilnico? Kdo se bo zavaroval? Ljudstvo je s tem izgubilo veličanske gospodarske pridobitve novejših dobe z vsemi njihovimi nedoglednimi dobrimi socialnimi in moralnimi posledicami: izgubilo je spoznanje, da je hranjenje denarja koristno. Vedno bolj se širi geslo: za nami potop! Ali pa mora potop res priti? Gotovo pride, če bo šel gospodarski, duševni in čustveni človeški razvoj to pot, ki jo ima sedaj.

Odvrnili bomo potop le, če bomo našli sredstvo, zaježiti ta plaz, ki trga vedno bolj na široko, če bomo dali ljudstvu novo pot, kako se rešiti pred poginom.

ALBIN LAJOVIC:

Usodepolno pozabljenje.

Meseca decembra l. 1919. je blivše narodno predstavništvo sprejelo enotni šolski zakon za vso državo. Na podlagi tega zakona so se uredili in zenačili prejemki vseh učiteljev ljudske šole. Dotični, ki so zakon prikrejevali, pa niso bili ravno strokovnjaki na šolskem polju, zakaj izpustili so celo kategorijo učiteljev in šolo, na kateri delujejo. Srbski šolski zakon iz leta toliko in toliko, številke ne vem, ki se je z malimi izpremembami raztegnil na celo državo, ni poznal namreč meščanske šole, njenega ustroja in naravnosti, da tudi ne učiteljstva, ki deluje na teh šolah. Tako se je zgodilo, da je zakon stopil v veljavo, izven njega pa je ostala meščanska šola in njeno učiteljstvo.

Tedanj minister prosvete, na pomanjkljivost zakona pravočasno opozoren, ni hotel radi skoro dovršenega dela in pa ker bi se s tem sprejetje, ki ga je učiteljstvo osnovnih šol nujno zahtevalo, za nekoliko tednov zavleklo, ničesar izpremeniti na zakonu. Učiteljstvo meščanskih šol je pa dobrohotno potolažilo, da se zadeva uredi s posebnim zakonom, dotlej pa naj ostane začasno urejena tako, da dobiva učiteljstvo na meščanskih šolah isto plačo kot opo na ljudskih. Pred sprejetjem omenjenega zakona pa je veljala v Sloveniji naredba, da dobiva učitelji z izpitom za meščanske šole dodeljen meščanski šoli letno doklado 600 K, oai brez izpita pa letno doklado 300 K. Da bi se pa potem, ko je bil zakon sprejet, dale meščansko-šolskemu učiteljstvu vsaj nekaj, je šolska oblast v Sloveniji raztegnila naredbo o dokladah učiteljstva na meščanskih šolah še na novi zakon ter je tako tudi le-to celo reč uredila »začasno«.

Od tedaj sta minili že dve leti in mesec in dan. Pravni položaj učiteljstva meščanske šole pa je še vedno »privremeno« urejen, seveda na ogromno materialno škodo učiteljstva in na škodo uspevanja meščanske šole same. Po starem zakonu oziroma po posameznih deželnih šolskih zakonih so bile plače učiteljstva meščanske šole za 25—35% višje kot one ljudskih šol. Zakaj? Zato ker se zahteva za meščanske šole poseben strokovni izpit, zato ker je meščansko šola posebno urejena, zato ker podaja zaključeno izobrazbo, ki sega daleč preko končnega cilja ljudske šole, zato ker je nekaka strokovna šola obrtniškega in srednjega stana. Po prevratu so vse nasledstvene države uredile svoje šolstvo, a niso pa pozabile meščanske šole in njenega učiteljstva. Tako sta n. pr. Češka in Avstrija izenačili prejemke učiteljem z onimi državnih uradnikov XI.—VII. činovnega razreda, učitelje meščanskih šol pa uvrstili za en razred višje, kar odgovarja zgoraj omenjenim za 25—35% višji plači pred vojno. Le naša Jugoslavija hodi tudi v tem vprašanju lastna pota in se prav malo briga ali uspevajo njeni zavodi, ali če so njeni uslužbenci zadovoljni. Dve leti in mesec in dan čakamo, kdaj se »privremena« ureditev ukine in sprejme poseben zakon, ki uredi prejemke učiteljem meščanskih šol — toda zdi se, da bo poteklo še toliko vode, kolikor jo je od decembra 1919. do danes.

Toda gotovo zastavi kdo vprašanje: Ali ste pa učitelji sami tudi kaj za rešitev svojega položaja storili? O, in še koliko! Udruženje jugoslov. učiteljstva centrala v Belgradu dobiva od pokrajinskega noverjeništvu v Ljubljani vlogo za vlogo, ki jo pošilja dalje ministrstvu prosvete. Na vsakem zborovanju se govori o tej točki toliko, da marsikomu že prešeda.

Leto in dan je trajalo drezanje ministrstva od centrale, centrale od poverjeništvu, uspehi so bili podobni veliki 0. Prišlo je tako daleč, da je ustanovilo učiteljsvo meščanskih šol svojo lastno organizacijo v okvirju UJU. Toda pravila prve so taka, da priznava samo okrajna učiteljska društva in ne strokovnih. Delovanje za gmotno stran učiteljev meščanskih šol zopet ni bilo uspešno, zakaj UJU pri vsej svoji dobri volji ni moglo izpremeniti svojih pravil, dreza pa baje v Belgradu še vedno dalje ter zahteva z vso energijo, da se uravnajo prejemki za meščanske šole. (Konec prih.)

Najnovejše.

NEKAJ V RUMUNJI, ČESAR MI NIMAMO.

LDU. Bukarešta, 29. jan. Vlada je odredila, da se v svrhu popolne svobode volilne borbe ukine cenzura, ki se je odredila v izjemnem stanju. Politični sestanki bodo svobodni in se publikacije ter listi ne bodo nadzorovali.

ČE PADA ODPUŠČAJO, ČE RASTE ODPUŠČAJO.

LDU. Praga, 29. jan. Vitkoviške železarnice in tvornici vagonov v Nesselsdorfu in Staudingu odpustile več sto delavcev. Tudi predilnice nameravajo odpustiti nekaj delavcev, ker češkoslovaška krona stalno narašča.

NAJNOVEJŠE IZ RUSIJE.

LDU. Moskva, 29. jan. V moskovski sovjet je bilo doslej izvoljenih 625 delegatov, in sicer 567 komunistov, 57 nestrankarjev in en menjševik.

LDU. London, 28. jan. Po brzovajki »Oberserverja« iz Moskve je vseruski izvrševalni odbor odobril, da zastopajo sovjeta na genovski konferenci Ljenin, Čičerin, Krasin, Litvinov, Joffe in Borinskij.

LDU. Helsingfors, 29. jan. Med postajama Kajal in Stetnaja se je pripetila železniška nesreča, pri čemer je bilo 12 oseb ubitih, 38 pa ranjenih. Ker se je s tem vlakom vozilo mnogo sovjetskih uradnikov, domnevajo, da gre za protiboljševiški atentat.

LDU. Moskva, 29. jan. Trgovska zbornica v Petrogradu vabi inozemske trgovske zbornice, naj stopijo z njo v zvezo. Mnogo zbornic, posebno iz Nemčije in Amerike, je že izrazilo svoje pripravljenosti.

LDU. Moskva, 29. jan. Iz Uie in Kasana prihajajo vesti, da po gladi zblazneli kmetje uživajo mrličje.

ANGLEŠKA KRAMA IN NJENA SMOLA.

LDU. Washington, 28. jan. Irski kongres v Parizu je sklenil pozvati Irce na vsej zemlji, naj angleško blago toliko časa bojkotirajo, dokler ne dobi Irska popolno svobodo.

PRED NOVIM DELAVSKIM GIBANJEM NA ANGLEŠKEM.

LDU. London, 27. jan. Delavci v plavžih in strojnih tovarnah so s 50.249 proti 35.525 glasovom odklonili dogovor, ki so ga sklenili njihovi zastopniki v novembru in ki urejuje delo in nadure med delodajalci in delojemalci.

ANGLEŠKA IN SAMOODLOČBA NARODOV V EGIPTU.

LDU. Kairo, 27. jan. Radi udeležbe pri decembarskih nemirih je bilo postavljenih pred sodišče 108 oseb. Obsojenih je bilo 50 oseb na zapor po devet mesecev,

3 po 19 mesecev, 5 po 13 mesecev in ena na dve leti.

SLAVNI RAZISKOVALEC JUŽNEGA TEČAJA UMRL.

LDU. Montevdec, 29. jan. Raziskovalec Ernest Shackleton je 5. t. m. na svoji ladiji »Quest« umrl za vnetjem v prslih.

Dnevne vesti.

Varujte se ovaduhov! V zadnjem času prinašajo celo meščanski listi poročila o neverjetnem ovaduhstvu neke vrste učiteljev, ki kažejo v občevarstvu z ljudmi prijazno lice, pazijo na vsako besedo, ki bi se dala, po svoje zavita, izrabiiti kot ovadba radi žaljenja kralja, kraljevega roditelja itd. in ki v svojem bizantinskem klečoplatstvu naravnost iščejo žaljive osti. Vse to se je pripetilo tudi pesniku sodr. Podbevšku na Cankarjevi akademiji v Zagorju decembra meseca lanskega leta. K predavanju so prišli tudi zagorski učitelji in učiteljice, ki so se lepo predstavljali predavatelju in se prijazno z njim pomenkovali tudi po predavanju. Čez par tednov pa je dobil sodr. Podbevšek povabilo od kr. policijskega ravnateljstva, naj pride k zaslišanju radi svojega predavanja. No, in na policiji so mu pokazali ovadbo, ki so jo podpisali gospodje, ki so se ves čas kar najbolj intimno sukali okoli njega. Bili pa so to: nadučitelj Kozjak, učitelj Peterlin in učiteljica Traun. Ovadili pa so ga radi luiskanja proti Srbom, ker je izrekel v predavanju, da potrebujemo Slovenci nujne rešitve veliko še važnejših prosvetnih vprašanj, kot pa je uvedba srbohrvaškega jezika v zadnjo hribovsko šolo. Na tropresno deteljico opozarjamo oddelček za uk in bogočastje, ki naj jim priskrbi zaslužene medalje.

Klerikalni »Novi Čas« se je spravil v sobotni številki nad socialiste, in sicer radi občutnega pomanjkanja gradiva, kakor dokazujejo njegovi kisli domisleki. In ker vedno goni ministre, ni težko uganiti, da se mu po njih sline cede. Gospodem krščanskim buržujem svetujemo, naj stisnejo prav po krščansko red med noge in utihnejo, da ne bomo prisiljeni navijati jim lažnjiva ušesa.

Vsem, ki živite v predpustu! »Veseli čas nas je obdaril s polnimi uredniškimi koši naznanil in vabil na razne veselice in plesne prireditve. Po našem mnenju bi bila dolžnost vsakega poštenega lista, da stori s takimi vabili isto, kar smo mi naredili, ker je lahkomišelnosti in nemorale med Slovenci že itak preveč in ni treba, da bi jo še posebej priporočali; časi so resni in kdor ima danes še toliko poguma, da zapravlja svoje telesne in duševne moči in denar po surovih zabavah, ko t. p. in umira 50 odstotkov človeštva brez upanja na boljše, zasluži brezovko ne pa časopisnih reklam. Čuli smo, da je navzlic takim časom nekaj lahkomišelnih glav celo med proletariatom, ki jim baje ni mogoče otresti se starih tradicij, kakor jim jih je vcepila meščanska ideologija. Na ljubo tem maloštevilnim, malozavednim se ne bomo delali norca iz tistih, ki trpijo, zato jih prosimo, da nam ne pošiljajo naznanil za svoje predpustne prireditve, da jih objavimo. Zabave je slovenski proletarec prav gotovo potreben, toda mislimo, da si privošči lahko take, ki ne dišijo po meščanski praznosti, ki daje vseprej dokaz proletarskega ponosa in poštenosti, ki je človeku nekaj več kot samo igračkance z nižjimi nagoni in ki ne požre denarja in zdravja, ki smo in edlavci dolžni svojim družinam, svojemu gibanju in naši bodočnosti. V prihodnjih dneh bomo

o tej stvari priobčili par načelnih besed. Prosimo vas, sodrugi, da jih natanko preborete.

Žepne kolečarje smo zopet prejeli. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri pokr. tajništvu SSJ v Ljubljani, poštne predal 168. Osebno ga dobi lahko vsakdo v upravi »Napreja« v Frančiškanski ulici 6 (Učit. tiskarna) v Ljubljani.

»Državna posredovalnica za delo«. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 15. do 21. januarja 1922 dela 204 moških in 64 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 170 moških in 70 ženskih delavskih moči. Posredovani so je izvršilo 142. — Dela iščejo: kovinarji, rudarji, viničarske družine, kolariji, zidarji, sedlarji, krojači, natakarji, natakarice, pisarniške moči, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, vajeenke itd. — V delo se sprejmejo: rudarji, ključavničarji, navadni in stavbeni, mizarji, kleparji, gozdni delavci, lončarji, vrtnarji, čevljarji, usnarji, vzgojiteljice, kuharice, služkinje, vajenci vajeenke itd.

»Jugoslovanski informator«. Izšla je druga številka »Jugoslovanskega informatorja«, ki ga tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. List vsebuje prispevke v srbohrvaškem, nemškem in francoskem jeziku. V kratkem izide tretja številka.

Sprejem v signalno službo pri državnih železnicah. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici sprejme več poduradniških pripravnikov za signalno službo. Najtančnejša pojasnila daje sekretariat pri inšpektoratu državnih železnic, soba št. 21. v Ljubljani.

Pri pošti Medvode je bila otverjena telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

Društvo jugoslovanskih tehnikov v Pragi. Štěpánská ul. 40, se zahvaljuje vsem, ki so darovali kak prispevek za njegovo naučno ekskurzijo v Nemčijo. Društvo je čisto stročna organizacija naših dijakov-tehnikov na Češkoslovaškem in ima namen, da svoje člane gmotno in moralno podpira pri njihovih študijah. Priporočamo vsem, ki to zmorejo, da ga podpirajo z denarnimi darovi.

Novo določbe glede telefonskih pristojbin ne stopijo v veljavo dne 1. februarja t. l., ampak samo nove pristojbine za medkrajevne telefonske pogovore so veljavne od 1. februarja t. l. dalje.

Ustavi se poslovanje poštne nabiralnice Studence (Hrastnik). S 16. februarjem t. l. se pa uvede pri poštne uradu Hrastnik dostavljanje poštne pošiljke po selskem pismonoši vsak dan razen nedelje v sledečih krajih: Log, Kolonija Hrastnik, Studence, Plesko in Prapretno.

NAROČITE SI IN ŠIRITE SVOJE GLASILO »NAPREJ«.

Ljubljana.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se bo vršila prihodna javna odborova seja v sredo 1. februarja ob 20. v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritlično, desno.

Celje.

Kje je pravica? Na dopis pod tem naslovom v »Napreja« (14. t. m.) moram kot stoddotni invalid, ki sem sam občutil delovanje inv. odseka za Slovenijo v m. l., par besed dostaviti. Ker nisem sposoben, da bi se posvetil kaki obrti in se

zaniho izučil, mi je invalidska komisija svetovala, da prosim za kakó trafiko ali pa, da pristopim kot družabnik k taki trafiki. Tako invalidski odsek. Vesel, da se bom mogel na tak način samostojno vzdrževati, sem pred 10 meseci vložil pravilno kolkovano prošnjo — toda do danes sem dobil le toliko odgovora, kolikor bi ga dobil človek, ki ni vložil nobene prošnje. Ponovil sem med tem časom svojo prošnjo, izdal za koleke do danes 14 dinarjev — a odgovora ni. Ali naj še nadalje vlagam prošnje? Kje naj dobim za to potrebni denar za koleke, ko še borne pokojnine od decembra nisem prejel? In tista pokojnina — bolje miloščina — sama ni zadostovala za najpotrebnejše. In vendar stoji v invalidski uredbi, da je dolžnost oblastvenih organov, da vloge nas invalidov najhitreje rešijo! Gospodje na invalidskem odseku si najbrže mislijo: invalid je neumen in ga ni škoda, če v zayodu izčrpa še tisti kosček življenja, kar mu ga je ostalo! Saj ima, itak jesti — magari če ni dosti, če zraven malo strada in če ni zabeljeno. Tako si menda mislijo. Jaz pa pravim, ali sem to zaslužil? Hečem poštenega življenja, kakor pred vojno, rad vam prepustim vaše zlate gradove invalidskih domov, ker me je želja, da začnem spet živeti! Kje je pravica? — Invalid A. H.

Šport.

Glavna skupščina LNP. V soboto 23. t. m. se je vršila redna glavna skupščina Ljubljanskega nogometnega podsaveza. Skupščino je otvoril predsednik g. Birsa, ki je orisal s kratkimi besedami delo, katero se je po izredni skupščini storilo. Med drugim je omenil, da posamezni klubi niso stali upravnemu odboru tako ob strani, kakor jim to nalaga že športna disciplina in pa tudi pravila LNP. Pozval je vse klube k složnemu delu, ker le na ta način se bo saniral slovenski šport. Tajniško poročilo je podal I. tajnik gosp. Kandare. Iz tega posnemamo, da je upravni odbor stremel za tem, da upostavi red tudi naznotraj. Poročilo navaja nadalje kazni, katere je moral upravni odbor izreči nad klubi, ki so se vedli do najvišje nogometne inštanca v Sloveniji neobjalno in nedisciplinirano. Po blagajnikovem poročilu se je razvila debata o posameznih referatih, katera je bila mestoma burna. Za zaupnico dosedanjemu odboru je glasovalo od 13 upravičenih delegatov 11. V končani debati so prišli k nadaljni točki dnevnega reda, k volitvam. V novi odbor sta bila med drugim izvoljena tudi 2 člana »Iirije« in sicer g. Betteto kot

podpredsednik. Ta dva sta pa z motivacijo, da sta v lastnem klubu prezaposlena izvolitev odklonila. Večina delegatov se z izjavo omenjenih gospodov ni zadovoljila in je bila mnenja, da hočejo nekateri uganjati nekako pasivno rezistenco ter s tem onemogočiti izvoljenemu upravnemu odboru brezhibno delovanje. — Pri razterostih so se obravnavali razni predlogi za skupščino Jug. nog. saveza, katera se je vršila v nedeljo 29. t. m. in na katero sta bila poslana kot delegata predsednik in tajnik LNP. Ob 1. ponoči se je zbor zaključil s pozivom predsednika na posamezne klube k smotreno, sportnemu in složnemu delu za procvit slovenskega športa.

»Sport«. Izšla je druga številka te naše športne revije. Kij primaša več zanimivih člankov, uvodoma pa razpis zimskešportnih tekem v letu 1922. Posamezna številka stane 1.50 Din. Revijo najtopleje priporočamo.

CASOPISI NAŠE STRANKE.

»Naprej«, slovenski socialistični dnevnik v Ljubljani. Naročnina mesečno 7 D.

»Radničke Novine«, izhajajo kot osrednje strankino glasilo v Belgradu dvakrat na teden. Naročnina za 3 mesece 25 Din.

»Glas Slobode«, izhajajo v Sarajevu. Naročnina mesečno 4 Din.

»Slobona Riječ«, tednik v Zagrebu. Naročnina za 3 mesece 13 Din.

»Slobodna Riječ«, tednik v Zagrebu mesečno 4 Din.

»Volksstimme« v Mariboru, »Arbeiterwille« v Vršacu in »Vorwärts« v Zombolu so nemški socialistični tedniki v Jugoslaviji.

Sodrugji in sodružice! Berite in naročajte si naše socialistične časopise!

Po svetu.

— Kaj je tatvina po kapitalistično-krščanski morali? Recimo, da pridejo v Washington štirje navadni ljudje: Američan John Smith, Anglež Tom Atkins, Francoz Jean Bartholet in Japonec Kapura. Snidejo se kje v hotelu in delajo načrte za razne tatvine na Kitajskem. Količko časa bi zborovali takile tatički, ne da bi se seznanili s policijo? Zapri bi jih — in to se pravi v navadnem jeziku, da so prišli v roke pravici. — V Washingtonu je mož po imenu Urban Ledoux, ki je prišel na srečno misel, da roka pravice velja za vse tatove, male in velike. Šel je na policijo in obtožil štiri visoke diplomate tatvine. Ti diplomate so podpisali pa-

cifični četverosporazum. Ledoux jih je obtožil, da kupčujejo z ukradenimi rečmi: pacifičnimi pristanišči, otoki in deželami na Kitajskem, v Mandžuriji, Koreji, Sibiriji in na Filipinih. V luči pravice »božje in človeške«, je obtožba popolnoma logična. Obtoženci so si prisvojili »blago« na ravno tak način kakor si navaden John Smith, Tom Atkins, Jean Bartholet ali Kapura prisvoji tujo imovino — na tatinski način. Kaj je pa rekla Pravica? — Pravica je skrila roko, raztegnila usta od ušesa do ušesa in se zakrohotala. Ledouxu so se smejali; vsakemu Smithu se zdi to smešno. Visoke diplomate, ki rešujejo vprašanja Pacifika in daljnega vzhoda ter »razorožujejo svet«, da bi kdo zapiral tatvine? Kje si pamet? — Ne smejte se! Smešno je le to, ker je še tako malo ljudi, ki ne vedo, kaj je tatvina po kapitalistično-krščanski morali. Ako si vzameš štirijaški meter zemlje, ne da bi jo plačal, je to tatvina. Zemljo boš povrnil in vrhutega boš zaprt. Če pa vzameš milijon štirijaških milj zemlje — in na tej zemlji so slučajno mesta, rudniki, gore in pristanišča — tedaj to ni tatvina, pač pa »plačilo za denarne in krvne žrtve, doprinešene za demokracijo«. To je treba vedeti in potem ne bo nič smešnega.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENIM ZAVEZOM.

TISKOVINE ZA SOLE, ZUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VARIJA. ZA SHODE IN VESELIČE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovu, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta štey. 4.

Salma

Neraztržljivi kavčukovi podpetniki za čevlje.

Za veliko tovarniško podjetje v bližini Ljubljane se sprejmejo trije zmožni izprašani

kurjači

k takojšnem nastopu pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Ponudbe na upravo tega lista pod „F. B.“

„Pošljite naročnino!“

Konkurenčne cene!

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Konkurenčne cene!